

Arbetsmarknadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till arbetsmarknadsnämnden

Datum:
2024-03-07

Diarienummer:
AMN-2024-00106

Handläggare:
Ingrid Edberg

Verksamhetsuppföljning vuxenutbildning

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar

1. **att** nämnden godkänner föreslaget primärt samverkansområde och upprättandet av ett primärt samverkansavtal samt
2. **att** lägga ärendet till handlingarna.

Ärendet

Enligt nämndens verksamhetsplan 2024 ska verksamhetsuppföljning för verksamhetsområdet vuxenutbildning presenteras vid nämndsammanträdet i mars. Uppföljningen är en viktig del av nämndens underlag för lärande och beslut. Föredragningen beskriver nuläge i verksamheten och pågående systematiskt kvalitetsarbete inom vuxenutbildningens fem fokusområden.

Riksdagen har fattat beslut om ändringar i skollagen som innebär att arbetsmarknadens behov ska få större betydelse vid planering och dimensionering av utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux). Lagändringarna som ska tillämpas från och med 2025 innebär krav på att kommuner ska samverka med minst två andra kommuner kring planering och dimensionering av utbildningar i så kallade primära samverkansområden. Bilaga 1 beskriver arbetet med detta i Uppsala län.

Beredning

Ärendet har beretts inom arbetsmarknadsförvaltningen.

Föredragning

Nuläge och systematiskt kvalitetsarbete inom vuxenutbildningen

Vuxenutbildningen i Uppsala bedriver undervisning både i egen regi och genom upphandlade privata utförare med rätt att utfärda betyg. Under 2023 uppgick det totala antalet elever inom vuxenutbildningen till 12 377 unika elever. Omräknat till heltidsstuderande uppgick volymen till 6 005 heltidsstuderande.

Inom den gymnasiala vuxenutbildningen erbjuds utbildning både inom teoretiska, allmänna ämnen och sammanhållen yrkesutbildning inom ett flertal inriktningar. Under 2023 läste ungefär två tredjedelar av eleverna inom den gymnasiala vuxenutbildning en yrkesinriktad utbildning.

Vuxenutbildningen bedriver ett systematiska kvalitetsarbete genom fem fokusområden. Inom dessa fokusområden utformas åtgärder och aktiviteter som följs upp enligt ett årshjul för statistik och uppföljning. År 2023–2028 bedrivs arbetet utifrån områdena *Extrastödjande insatser, Uppsökande verksamhet, Kartläggning och nästa steg, Statistik och uppföljning* samt *Information och kommunikation*.

En viktig del av vuxenutbildningens arbete är att nå vuxna kommuninvånare med kort tidigare utbildning. En kartläggning av sökande till vuxenutbildningen visar att majoriteten av eleverna som söker studier på gymnasial vuxenutbildningsnivå redan har en utbildning som motsvarar gymnasial nivå, vilket innebär att vuxenutbildningen måste utveckla sitt uppsökande arbete för att nå den primära målgruppen.

En annan del av vuxenutbildningens uppdrag är att anpassa undervisningen så att den möter elevens individuella behov och på så sätt öka genomströmningen inom utbildningarna. En sammanställning av avbrotten 2023 visar att egenregin har en relativt låg andel avbrott på sina utbildningar, jämfört med vissa externa anordnare.

Regional planering och dimensionering inom vuxenutbildningen

Uppföljningen i Bilaga 1 fokuserar på nämndens arbete för utvecklad regional samverkan i länet kring planering och dimensionering inom vuxenutbildningen inför den ändring i skollagen som ska börja tillämpas för utbildningar som påbörjas 2025.

Ändringarna innebär att arbetsmarknadens behov ska få större betydelse vid planering och dimensionering av utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux). Syftet är att öka det tillgängliga utbudet av utbildning på gymnasial nivå, underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden samt förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv.

För att stärka förutsättningarna för en ändamålsenlig planering och dimensionering av gymnasial utbildning har Skolverket tagit fram regionala planeringsunderlag. Planeringsunderlagen ska stödja huvudmännen i att planera utbildningsutbudet så att det matchar både ungdomars och vuxnas efterfrågan samt arbetsmarknadens behov.

Uppsala kommun kommer att skriva primärt samverkansavtal kring planering och dimensionering av yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar (yrkespaket) på gymnasial nivå med sex av sju kommuner i länet – Tierp, Östhammar, Enköping, Heby, Knivsta och Håbo. Det nya avtalet kommer att bygga vidare på den samverkan som redan finns inom ramen för regionalt yrkesvux, Regional samverkan (Resam). Avsikten är att avtalet ska vara klart innan sommaren 2024 och träda i kraft från 1 januari 2025.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 7 mars 2024
- Bilaga 1, Regional planering och dimensionering inom vuxenutbildningen

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Förvaltningsdirektör

Arbetsmarknadsnämnden
Bilaga 1 till verksamhetsuppföljning

Datum:
2024-03-07

Diarienummer:
AMN-2024-00106

Handläggare:
Ingrid Edberg

Regional planering och dimensionering inom vuxenutbildningen

Ny lag om regional planering och dimensionering

Riksdagen har fattat beslut om ändringar i skollagen som innebär att arbetsmarknadens behov ska få större betydelse vid planering och dimensionering av utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux). Ändringarna ska öka det tillgängliga utbudet av utbildning på gymnasial nivå, underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden samt förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv. Lagändringarna ska tillämpas första gången för utbildning som påbörjas 2025.

Varje kommun ska samverka med minst två andra kommuner för att bilda ett primärt samverkansområde. Samverkansavtalen ska bland annat reglera planering, dimensionering och beskriva hur samverkan ska fungera. Kraven på primär samverkan omfattar yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar (yrkespaket) på gymnasial nivå. Det ska vara möjligt att fritt söka till de yrkesutbildningar inom komvux som erbjuds i det primära samverkansområde som den sökande är hemmahörande i.

Utöver primär samverkan kan kommuner också ingå i en sekundär samverkan för att ytterligare bredda utbildningsutbudet. Skolverkets planeringsunderlag bör ligga till grund för beslut om det.

Planeringsunderlaget för Uppsala län

För att stärka förutsättningarna för en ändamålsenlig planering och dimensionering av gymnasial utbildning har Skolverket tagit fram regionala planeringsunderlag.¹ Planeringsunderlagen ska stödja huvudmännen i att planera utbildningsutbudet så att det matchar både ungdomars och vuxnas efterfrågan samt arbetsmarknadens behov. För yrkesutbildning inom komvux ska underlagen användas för utbildning som påbörjas efter den 31 december 2024. Se exempel i tabell nedan som åskådliggör regionens behov. Pilarnas riktning anger ökning, minskning eller bibehållen nivå.

¹ [Regionala planeringsunderlag för gymnasial utbildning - Skolverket](#), Skolverket.se, hämtat den 27 februari 2024.

Tabell. Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet för yrkesområden inom komvux i länet.

Yrkesområden	Antal elever 2022	Förändringsriktning
Barn och fritid	322	→
Bygg och anläggning	189	↑
El och energi	82	↑
Fordon och transport	51	→
Försäljning och service	23	↓
Frisör och stylist ⁹	6	→
Hotell och turism	6	→
Industriteknik	96	↑
Naturbruk	41	↑
Restaurang och livsmedel	37	↑
VVS och fastighet	45	↑
Vård och omsorg	741	↑

Primärt samverkansavtal

Uppsala kommun kommer att skriva primärt samverkansavtal med sex av sju kommuner i länet. Tierp, Östhammar, Enköping, Heby, Knivsta och Håbo. Älvkarleby kommun har sedan tidigare en upparbetad samverkan med Gävleborgs län.

Vi har vårt primära samverkansområde färdigt och kommer att bygga vidare på den samverkan som redan finns inom ramen för regionalt yrkesvux, Resam. Regional samverkan, planering och överblick av utbudet finns sedan många år och där ingår inte bara flertalet av länets kommuner utan även regionen och arbetsförmedlingen.

Arbetet med samverkansavtalet – vad händer nu?

Ambitionen är att ha avtalet klart innan sommaren och avtalet ska träda i kraft från 1 januari 2025. Det har varit regelbundna möten sedan hösten 2023 och jurister ifrån varje kommun har kopplats på. Vi utgår från relevanta delar i vårt redan befintliga samarbetsavtal och använder oss också av SKR:s mall och vägledning.

Övriga frågor i samband med primärt samverkansområde

- Antagningsförfarande behöver ses över då det finns utmaningar i samband med att det blir fritt sök inom det primära samverkansområdet.
- Ersättningsfrågan mellan kommunerna i samband med fritt sök.
- Gemensam upphandling för allmänna ämnen på distans har hamnat på agendan då flera kommuners avtal löper ut inom de kommande tolv månaderna. Samtliga kommuner ser positivt på detta.

Samarbete med UBF

Skolformerna har olika förutsättningar. Den stora skillnaden är att Vux är huvudman för samtlig vuxenutbildning medan det inom gymnasiet finns friskolor som kommunen *inte* är huvudman för.

Samarbetet mellan Vux och UBF blir en mer strategisk samverkan som består i att stämma av utbud och få en gemensam bild av planering och dimensionering. Vux och

gymnasieskolan kommer att teckna separata samverkansavtal men det är i stort sett samma kommuner inom länet som kommer att ingå.

Sedan 2023 har Vux och UBF haft regelbundna möten i ett strategiskt samarbete där bland annat formen för gemensamma yrkes- och programråd diskuteras.

Yrkesråd inom ett primärt samverkansområde

Samverkansavtalet ska beskriva hur samarbetet med branscher ska vara utformat. För regionalt yrkesvux ska det finnas yrkesråd. Detta regleras i förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning, 2016:937, 17–18 §§ *förordning om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning*. Yrkesråden ska, förutom att medverka till att utveckla samverkan mellan utbildning och arbetsliv, också bidra till ett lärande i arbetslivet med hög kvalitet.

Samarbete med Arbetsförmedlingen

Samverkansavtalet ska också beskriva samarbetet med Arbetsförmedlingen. Inför beslut om kommande utbud kommer kommunerna att samråda med Arbetsförmedlingen utifrån syftet att dimensionera utbildningsutbudet rätt i förhållande till efterfrågan och arbetsmarknadens behov samt för att säkerställa att arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildningar ska komplettera de reguljära utbildningarna inom vuxenutbildningen.

Det primära samverkansområdet ska regelbundet och utifrån behov samråda med Arbetsförmedlingen om kommande utbud.

Samarbete med region Uppsala

Samverkansavtalet ska också beskriva samarbetet med region Uppsala. Regionerna ansvarar för att tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt. Inför beslut om kommande utbud kommer kommunerna att samråda med regionen utifrån syftet att dimensionera utbildningsutbudet rätt i förhållande till efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Statsbidrag för regionalt yrkesvux får en ny hantering inför 2025

Enligt förordningen 2016:937, *förordning om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning*, ska Skolverket ta hänsyn till arbetslöshet och arbetsmarknadens behov vid fördelning av statsbidraget. Fördelningen kommer därför att baseras på statistik om antalet arbetslösa och andelen arbetslöshet samt de riktlinjer som finns i planeringsunderlagen. Statsbidraget beviljas per kommungrupp.